

De Standaard

woensdag
28 oktober 2020

Limburg
www.standaard.be

Met humor Trump te lijf
De vrouwen uit de
suburbs in Ohio
verenigen zich

14-15

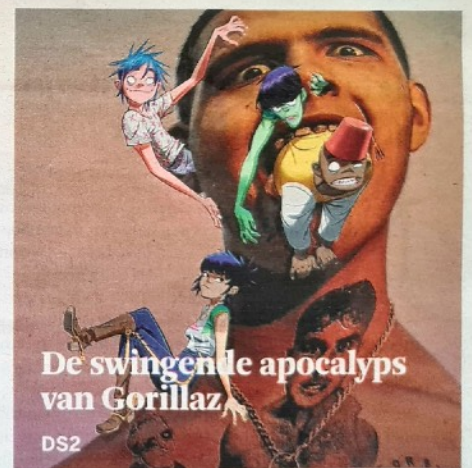
Holy Cow
Kunst of een belediging
van het katholieke geloof?

12

**De swingende apocalyps
van Gorillaz**

DS2

binnenland

In het verweer tegen de Holy Cow

ULTRAKATHOLIEKEN Is het kunst of is het een belediging van het katholieke geloof? Of is het allebei? Drie jaar na de feiten moest Holy Cow opnieuw te bewonderen zijn en vindt de inleiding van de rechtszaak tegen de verdachte vandalen plaats.

De komende weken zou het werk Holy Cow van kunstenaar Tom Herck te bewonderen zijn op het Stadsfestival van Damme, maar de strengere coronamaatregelen van gisteravond streken daar nu wel een stokje voor. Drie jaar na de controverse in het Limburgse gehucht Kuttelkoven achtte Herck de tijd rijp voor een comeback van de levensgrote gekruisigde koe van polyester. Vandaag vindt ook de inleidende rechtszitting plaats tegen zes mannen die ervan verdacht worden het werk indertijd ge vandaliseerd te hebben.

De expositie van de koe vonden zij niet alleen blasfemie, maar ook een provocatie van het katholieke geloof. Een die een reactie noodzaakte. Zoals met een takkenschaar een van de touwen aan het kunstwerk doorzagen, of er zuur over gieten.

Voedselverspilling

Nochtans wilde Herck met zijn werk de verspilling van voedsel aanklagen. Er stond een groot bad met melk en water voor. Dat alles kreeg zijn plaats in de Sint-Jan-de-Doperkerk in Kuttelkoven. Die was niet meer in gebruik, maar ook niet ontwid. Herck vond het een inspirerende en imposante locatie, met grazende koeien in de nabijheid. 'Maar ik ben niet naïef. Ik wist wel dat het kon choqueren.'

Dat deed het. 'Een koe aan het kruis, op de plek waar Christus hing, vinden we eigenlijk een brug te ver', was de reactie van het bisdom Hasselt kort na de opening. Er waren ook dreigende mails en telefoontjes. Katholiek Forum, een ultrakatholieke organisatie, voerde een manifestatie voor de poorten van de kerk. Er werd gebeden om eerherstel. Herck: 'Ik vind protest goed. Ik wil dialoog aanwak-

keren. Maar dan moet men daar wel toe bereid zijn natuurlijk.'

Dat bleek niet het geval. In de maand dat het werk van Herck in de kerk in Kuttelkoven hing, werd het drie keer beschadigd. Al hield de gekruisigde koe daar niet al te veel aan over, ze kon nog hersteld worden. De gevorderde onderzoeksrechter nam de zaak niettemin ernstig. Op basis van gsm-verkeer nabij telefoonmasten, came-

'Ik snap dat Holy Cow choquerend kan overkomen. Maar als de dialoog stopt, rest er alleen nog meer geweld'

Tom Herck
Kunstenaar

raabeelden, doorzochte telefoons en pc's en verhoren kwam het gerechtelijk onderzoek uit op zes verdachten. Zij zijn allen in de ultrakatholieke hoek te situeren, al stond niet iedereen even nauw met elkaar in contact en was niet iedereen bij alle feiten aanwezig.

Duiveluitdrijving

Twee verdachten zijn sede-vacantisten, aanhangers van een reactionaire stroming in het katholieke geloof die de huidige paus ziet als een apostaat – een geloofsafvallige. Het kruis is voor hen 'het teken van de christenmens', zoals beschreven in de Mechelse catechismus van 1954, daar valt dus niet mee te spotten.

Dit duo, pater Eric J. en Robin V.,

Holy Cow in de kerk van Kuttelkoven, drie jaar geleden. © Sebastian Steveniers

die nog voor Vlaams Belang actief was, is al eerder in de media opgedoken. Ze waren acht jaar geleden present op een duiveluitdrijving in het parlement. Dat was een initiatief van Alexandra Colen, toen nog een mandataris voor de partij. Robin V. was in zijn studententijd ook betrokken bij de studentenvereniging KVHV. Tijdens het onderzoek naar het vandalisme in Kuttelkoven zijn verschillende andere oud-KVHV-leden, die bekendstaan als overtuigd katholiek, verhoord

als getuige.

Ook de drie broers Quentin, Nicolas en Raphaël M. uit het Brussels maken hun opwachting in het dossier. Zij behoren tot een familie die bekendstaat als ultrakatholiek, al zijn sommige leden van de familie strikter in de leer dan anderen. Sommigen erkennen de huidige paus, anderen niet. Ze zijn bevriend met Robin V. en vonden net als hij de koe aan het kruis een regelrechte belediging voor hun geloof.

wisselen. Deels zijn die conflicten persoonlijk van aard, maar ook de fundamentele kwestie van wie het meest zuiver in de leer is, speelt mee.

Zo zijn er mensen rond pater Eric J. die ervan overtuigd zijn dat zij de juiste weg bewandelen. En dat in tegenstelling tot de gelovigen van het priesterbroederschap van de Heilige Pius X, dat eveneens bekendstaat als fundamentalistisch, maar wel dichter bij de huidige paus staat. De wegen van pater Eric J. en het priesterbroederschap Pius X gingen enkele jaren geleden uiteen.

Oude jongensschool

De verdachten wilden geen commentaar geven in afwachting van de rechtszaak. 'Ik heb niets tegen hen persoonlijk', zegt Herck. 'Nogmaals, ik snap dat het choquerend kan overkomen, de publieke opinie was ook verdeeld. Maar ik denk wel dat ze te fel in hoekjes denken. Als de dialoog stopt, rest er alleen nog meer geweld.'

Herck vraagt zich af of de rechtszaak zal uitdraaien op een fundamentele discussie over de vraag wat kunst is en wanneer iemand beledigd is. 'Het wordt alleszins interessant.'

De gekruisigde koe zou in Damme in een oude jongensschool te bewonderen zijn – niet in een kerk – en met één touw in plaats van twee aan het plafond bevestigd. Dat laatste is een verwijzing naar het eerste feit van vandalisme, toen één touw werd doorgezaagd en de koe scheef kwam te hangen. 'Die beestachtige handelingen geven nu inspiratie', staat te lezen in de aankondiging van de expositie.

Stijn Cools

Kunstenaar Tom Herck (midden) botste in Kuttelkoven op een ultrakatholieke demonstrant. © Sebastian Steveniers

Twee verdachten zijn sede-vacantisten, aanhangers van een reactionaire stroming in het katholieke geloof die de huidige paus ziet als een geloofsafvallige

De zesde verdachte, Louis G., is ook een jongeman uit het Brussels, die er eveneens reactionaire denkbeelden op na zou houden. Hij wordt in verband gebracht met graffiti die rond het werk is aangebracht, waaronder een hakenkruis. Hij zou geen directe contacten hebben onderhouden met de andere vijf.

Op het moment van de feiten – en tot vandaag – was er geruzie tussen verschillende strekkingen ultrakatholiek in ons land. Dat kwam aan de oppervlakte in de loop van het onderzoek. De allianties en rivaliteiten zijn niet altijd even duidelijk en durven al eens te